

jeszti a feszültséget további információ-morzskákkal, együtt megadja az alapját egy horror-történetnek, nem zárva ki még azt sem, hogy talán éppen egyikük lesz a baltás gyilkos, amivel tovább növeli a nézőkben az érdeklődést, az izgalmat. A darab végén, az eddigi kevésbé díszletezett játékhoz képest nem igazából illő módon árnyjáték segítségével jelenik meg a gyilkos, akit csak egy pillanatig látunk, majd sikyokba fulladva lemegy a fény, szerencsére nem megmutatva a következő jeleneteket: a továbbiakat a néző fantáziájára bízzák. Így ki-ki eldöntheti, hogy mi történt (hogy milyen módokon végezte ki a lányokat a gonosz, vagy éppen szerencsésen megmenekültek-e). Összességében izgalmas színházi kísérletet láthatunk, ami sajnos sok ponton nem vált hihetővé és hitelessé.

Csajok (*Tükör*, rendezte Gál Éva): A nap utolsó előadásaként a Deák Ferenc és a Miroslav Krleža Általános Iskola nyolcadikosainak életjátékát élvezhettük – szó szerint. A történet megválasztásánál a csoport egyik tagja, Zank Zsófia regényét vették alapul, amely a jó és rossz problematikájáról szól.

Egyszerű, de nagyon jól használható rendezői megoldásként a színpadot két részre tagolták: az egyik oldalon következetesen a *jó*, a másikon a *rossz* szavakkal fémjelzett események történtek. Bár didaktikusnak tűnik elsősre egy ilyen felosztás, de – az előadás érdekéeként – egyáltalán nem vált azzá, sőt a színjáték dramaturgiája megőrizte váratlanságát, kiszámíthatatlanságát. A „mi a jó és mi a rossz” kérdésköre számtalan szempontból megközelíthető, de jelen munka a gyerekek elképzeléseit vette alapul, és belőlük, az ő tapasztalataikból dolgozott. Az együtt gondolkodás nem maradt meg iskolás szinten, hanem tovább tudtak lépni ennek az igencsak fontos kérdésnek a mélyítésével, feldolgozásával – ami egyértelműen a próbafolyamat során elvégzett pedagógiai munkára utalt. A „jó és rossz” témakör megtelt alapvető emberi problémákkal, olyan kérdésekkel, melyekkel bármelyik korosztály könnyen azonosulhat, amelyek aktuálissá válhatnak a számukra is. Ebben áll – véleményem szerint – az előadás legnagyobb érdeme, hogy a gyerekek számára könnyen megfogható, mégis alapvető, örök emberi problémával dolgozva kalandozhattak egy tanulási folyamaton keresztül – létrehozva egy előadást, amivel képesek voltak közölni, érvényes tartalmat közvetíteni. Tették ezt úgy, hogy játékuk nem vált mesterkéltté vagy a rendezői kéz által kinosan összeszerkesztett munkává, hanem gyerekszínjátésként és a nézőknek is élvezetes előadássá érett.

Rosszcsontok (*TV-sapiens – szürrealis valóságshow*, rendezte Dénesné Szak Andrea): a Kaposmérőből érkezett csoport azt az elgondolást találta színpadra érdemesnek, hogy beszéljenek és játsszanak arról a kortárs problémáról, mely szerint a gyerekek és a felnőttek is sokkal többet fordulnak bármely médiához, mint a könyvekhez. Láthatunk többféle családot, s több valóságshow-t arról, hogy mennyire szörnyű is jelenleg a helyzetünk! És főként erre a „szörnyűségre” reflektál az előadás minden pontja. Sajnálom, hogy nem kerestek olyan helyzeteket, és olyan kapcsolódási pontokat, amikor az értékét is ábrázolnák a média és a család viszonyrendszerében. Sok új információt nem kapott a néző, de annál több bajt. Mossollyal lehetett végigkövetni a gyerekek játékát. Az előadásnak szép pillanata volt egy lányka tiszta, magabiztos éneklése, ami visszatérő motívumként próbálta szolgálni a dramaturgiát. Mivel folyamatosan a csalódások, kudarcok és kiábrándulások voltak a mélyítő elemek, így nem volt képes az előadás igazán érvényes kérdést megfogalmazni.

Tóth Zoltán

Utak Borsodban

Miskolci Kulturális Központ, 2012. május 5.

2012. május 05-én, szombaton volt szerencsém látni a megye gyermekszínházi előadásait Nyári Arnold színész-drámatanár kollégámmal. Kettőnk feladata volt az itt bemutatott előadások minősítése és az alkotó pedagógusokkal való szakmai beszélgetések lebonyolítása. Sajnos a mostanra már állandósult pénzhány miatt az egyébként kétnaposra szervezett rendezvény előadásait egyetlen nap programjába kellett besűrűsíteniük a szervezőknek. Köszönet nekik, hogy megoldották ezt a feladatot is.

Az előadások nagyon színes képet mutattak mindenféle szempontból. Láthattam mesedramatizálást és életjátékot, opera-feldolgozást és ünnepi műsort.

A gyermekszínházi lehetőségei, céljai minden, ezen a területen dolgozó drámatanár számára fontos kérdések. Munkánk során néha beleakadunk – a napi praktizálás közben – olyan akadémikusnak tűnő kérdésekbe, hogy miért és kinek is csináljuk ezt. Mit is?

Na, igen. *Előadásokat* láttunk, amelyekben gyerekek játszanak.

Azért engedtem meg magamnak ezt kitérőt, mert az itt látott előadások sokszínűsége azt bizonyítja számomra, hogy az ebben a megyében dolgozó drámatanárok sokféleképpen keresik a saját megoldásaikat a

szakmai kérdéseikre. És ez szerintem nagyon jó. Úgy gondolom, minden pedagógusnak meg kell találnia ezen a területen a saját útját az őt körülvevő körülmények, lehetőségek, szakmai környezet függvényében. Hogy ilyen sokszínű volt Miskolcon a paletta, az számomra azt jelenti, hogy az itt élő drámatanárok nem jól bevált receptek szerint dolgoznak, hanem bátran keresik a saját útjukat, legyen szó témaválasztásról, térhasználatról vagy írott anyag feldolgozásáról.

A teljesség igénye nélkül, kiragadva az erős szakmai közezből, említenék meg három produkciót, mindegyiket más okokból.

Érdekes és sokszínű előadásokkal érkezett a találkozóra az Avastetői Általános Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Miskolcra, Valaskáné Nagy Andrea vezetésével. Készítettek hagyományos mesedramatizálást, életjátékot, de ami az egyik legérdekesebb előadásuk volt számomra, az a *Fekete kalóz szelleme* című produkciójuk volt. Ennél az előadásnál éreztem leginkább, hogy a színjátszók teljesen magukénak tekintik a történetet, amelyet nem is ők írtak. Ahogy eljátszották nekünk a lánycapat kalandjait, amelyet egy svéd ifjúsági regényből dramatizáltak közösen, az azt a benyomást keltette bennem, mintha most találnák ki először és játszanák el a félelmet, a kétségbeesést, a győzelmi mámort és minden mást, ami egy kalandos utazás alkalmával előfordulhat velünk. Ez semmi másnak nem köszönhető, mint hogy a csapat teljesen magáénak tekinti a nyersanyagot, és ez hatalmas hittel tölti fel a gyerekszínjátszók játékát a színpadon.

6. kép: *Hová mész, Veronika?* Az Abakusz Színjátszó Kör előadása. Rendezte Nánási Sándor.
KL felvétele (Paks, 2012. június 2.)

Az Abakusz Színjátszó Kör–Abakusz Műhely Egyesület Debrecenből a *Hová mész, Veronika?* című előadással olyan színházi és pedagógiai igényességgel elkészített produkciót hozott a fesztiválra, amely sokunkat megrázott. Pontos, kidolgozott mozgások mellett végtelenül szikár szövegű, improvizációkból született jeleneteket láthattunk egy olyan lányról, akit lassan, de biztosan tesz a társadalom és a család áldozattá és erőszaktevővé egyaránt. A lány élettörténetét megmutatva más-más szereplő játssza Veronikát, ezzel lehetőséget adva arra, hogy felsősök és alsós gyerekek együtt játszhassanak egy előadásban, és jól átgondoltan azt is megmutatja nekünk, hogy egy ilyen folyamat évek hosszú sora alatt zajlik le. Mindegyik színjátszó nagyszerűen, pontosan teszi a dolgát az előadásban. A tornasámoly vagy aerobic dobozó, amit minden szereplő előtt ott találunk, megint csak telitalálat. Bekapcsol fogalmakat a gondolkodásunkba (erőfeszítés, egyéni munka, magányosság a csapatban), de kellőképp ellök minket a realitásoktól, és könnyedén váltunk, mi nézők is, helyszínt, teret és szituációt.

A Molnár Blanka és Szeszák Szilvia által vezetett Apródok Gyermekszínpad *Mered vagy nem?* című előadása szintén a magas fokú kidolgozottságával tűnt ki a mezőnyből. Gyerekszínjátész előadásokban ritkán alkalmazott háromszög alakú tér, és az azt elsőrangúan bejátszó szereplők tették ezt a produkciót különlegessé. A gyerekek ebben a térben magabiztosan és erős színészi jelenléttel dolgoztak. Az előadás szituációnak és szövegeinek megalkotása igényességről és progresszív dramaturgiai érzékről tanúskodott. Sokszor és bátran építettek a színészi jelenlétre és játékra, valamint nem utolsó sorban a nézők értő, kiegészítő és értelmező figyelmére. A ritmus, amivel végigvezettek a gyerekek történetén, szintén dicséretesen használt rendezői eszköz, aminek érezhetően birtokában vannak az alkotók, és jól is használják azt hatáskeltésre.

Nagyon élveztem a Miskolcon látott előadásokat, már csak azért is, mert láthatóan nincs uralkodó trend ebben a megyében, hogy hogyan kell jó gyerekszínjátész előadást készíteni. Mindenki keresi a maga útját: tehetségéhez és erőforrásaihoz mérten. És ez, véleményem szerint, az egyik legfontosabb dolog a gyerekszínjátészásban.

Sereglei András

Együtt

Pétfürdő, Művelődési Ház, 2012. május 5.

Pétfürdő remek házigazdája a fesztiválnak, a művelődési ház dolgozói és a szervezők mindent megtesznek annak érdekében, hogy az előadásoknak megfelelő technikai háttérrel biztosítsanak, s hogy a résztvevők jó hangulatban, közösségként töltsék együtt a napot. A csoportvezetők és a játékosok is jó ismerősként köszönnek egymásra, külső szemként alapvető élményem a pusztító versenyszellem helyetti maximális egymásra figyelés, az elismerés és a jobbító szándék kritikai hangjai mindenünnen. Felszabadító ilyen közegben beszélgetni az előadásokról, ritkán lehetek ennyire bizonyos abban, hogy szavaimat jól értik, és azok hasznát keresik a csoportvezetők. Hogy volt is hasznuk, csak remélni tudom...

Tíz előadást láthattunk, ami az országos átlaghoz képest nem túl sok, viszont a találkozók minőségben messze túlszárnyalta az általam végigjárt megyei fordulót. Érdemes lehet elgondolkozni azon, hogy hogyan is alakult ez így Veszprém megyében, hiszen követendő modellje lehet a szakmai közösségépítésnek.

Akár irodalmi alapanyaghoz nyúltak a csoportok, akár tematikus, saját ötletekből építkező előadást hoztak létre, a produkciók mögül markánsan kikukucskált az értő, folyamatban gondolkodó és a világ megismerésére törekvő drámapedagógusi munka. A játékosok személyes és közösségi kapcsolódási pontjai a történetekhez rendre egyértelmű volt, amit a hiteles megszólalások, a lendületes és felszabadult színpadi jelenlét is bizonyított.

A mesedramatizációk sokszínű lehetőséget kínálnak a színpadi munkára. Egyrészt olyan történetekkel találkozunk a játékosok, amelyek irodalmi és időnként történelmi értéke vitathatatlan, másrészt az epikus szövegek drámaivá varázsolása folyamán, a műnemek közötti határvonalak keresésével, kijelölésével vagy éppen átlépésével, a színház alapjaival is megismerkedhetnek. Hogy miért válhat fontossá egy régi-régi mese a mai fiatalok számára, az egyik legnagyobb tanulási folyamat, megalapozza az olvasás és értelmezés képességét, asszociációs kapukat nyit meg, a képzelet használatára ösztönöz. A pápai Ákombákom csoport *A rátóti csikótojás* (rendezte Lampért Helga) és a pápai Picit Nem Art csoport *Csodaszarvas* című előadása (rendezte Horváthné Árvai Mária) szép példái voltak e munkafolyamat eredményének. A balatonfüredi Táltos Tinik *A kiskondás* (rendezte Tévaldne Sersing Ildikó) és a berhidai PERSZE csoport *Ballada* című játéka (rendezte Fésüs Éva) a műfaj remekei voltak, a folyamatban oly messzire jutottak, hogy remek jellemábrázolásukkal, a szituációk pontos értelmezésével erős színházi pillanatok voltak képesek teremteni, ami – főleg a kisiskolás korosztálynál – varázslatos.

Az adaptáció adaptációjának nehézségeivel szembesültünk a nap folyamán egy ízben: a zirci Ma, mint Ti csoport *13 és 3/4 nyoszörgés Adrian Mole minden kinszenvedéséből* című előadása (rendezte Nyáriné Nagy Angéla) Németh Ervin kötetben is megjelent forgatókönyvét használta kiindulásként. Nagy fába vágja fejszékét, aki egy korábban, adott csoportra átirat szöveggel dolgozik, hiszen az ilyen művek színpadkéssznek tűnnek. Más korban, térben és elsősorban más játékosokkal azonban ezen anyagok csak akkor tudnak jól működni, ha energiát fordítunk a másodlagos adaptációra, magunkra igazítjuk azokat. Az amúgy erős csoport ezt a lépést kihagyta, így sok helyen illusztrációvá vált mindaz, ami az eredeti átdolgozásban a lényeg, a játékos viszonyát a történethez volt hivatott megjeleníteni.